

Nr 2.

Ankom till riksdagen kansli den 17 mars 1934 kl. 1 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 2,
i anledning av väckt motion, II:484, angående inrättandet
av ett under svenska statens kontroll ställt penninglotteri.*

Motionen. I en inom andra kammaren väckt motion, nr 484, hava herrar Nyblom och Wallén hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om slutförandet av den av riksdagen tidigare begärda utredningen rörande ett under svenska statens kontroll ställt penninglotteri samt att förslag i ämnet snarast möjligt måtte föreläggas riksdagen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammarens utskott. Andra kammaren hänvisade motionen till sitt femte tillfälliga utskott, vilket i sitt utlåtande nr 2 anförde följande:

»Motionärerna syfta enligt motionens lydelse till inrättandet av ett av staten kontrollerat lotteri. Då de nu existerande licenslotterierna (»teaterlotteriet») alltifrån sin uppkomst underkastats sträng offentlig kontroll, utgår utskottet från att motionärerna avsett ett penninglotteri, anordnat i statens egen regi.

Frågan om statslotteri har vid upprepade tillfällen varit föremål för kammarens ställningstagande. Utskottet vill i detta sammanhang endast erinra om sina egna utlåtanden i frågan, senast vid 1933 års riksdag (nr 4). Som i detta utlåtande antyddes, har det huvudsakliga ändamålet med riksdagens senaste skrivelse i ämnet (av år 1920), nämligen inrättandet av ett statsobligationslotteri, blivit uppfyllt. Men därjämte har också — genom den organisation, de vanliga penninglotterierna (»teaterlotteriet») numera fått, riksdagens alternativa begäran om »någon form av ett under statens kontroll ställt penninglotteri» i realiteten blivit uppfyllt.

En redogörelse för penninglotteriernas nuvarande organisation i Sverige återfinnes i utskottets berörde utlåtande 1933, nr 4. Av denna redogörelse framgår, att vårt land redan äger ett sådant kontrollerat penninglotteri, vilket i förhållande till sin omfattning lämnar betydliga inkomster till såväl statsverket direkt som ock till gagn för en mängd allmännyttiga ändamål. Till bemötande av ofta gjorda invändningar om de svenska penninglotteriernas underlägsenhet i konkur-

renshänseende i förhållande till en del utländska lotterier vill utskottet här erinra om att vid tillskapandet av statslotterier i ett par av våra grannländer (Norge och Finland) det svenska teaterlotteriet tagits såsom förebild.

Med hittills vidtagna åtgärder kan dock ej sägas, att allt är välbeställt eller slutgiltigt ordnat. Ännu kraftigare åtgärder mot kapitalflykt genom spel på utländska lotterier ävensom åtgärder mot det allt mera omfattande deltagandet — ej minst från minderårigas sida — i s. k. tippningstävlingar kunna vara önskvärda. Dessutom kan ifrågasättas, huruvida vid fördelningen av överskottet i de olika lotterierna landsbygdens intressen i större utsträckning än hittills kunde tillgodoses. Då emellertid utskottet saknar befogenhet att med utgångspunkt från den till behandling föreliggande motionen föreslå framställning i dessa hänseenden, har utskottet icke funnit sig böra ingå på en närmare prövning av berörda önskemål.

Utskottet utgår emellertid från att Kungl. Maj:t ägnar fortsatt uppmärksamhet åt dylika frågor, vilka ännu icke kunna anses hava erhållit en tillfredsställande eller slutgiltig lösning.

Utskottet får för den skull — under åberopande av vad det under föregående år och här ovan anført — hemställa, att ifrågavarande motion nr 484 icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.»

Vid utlåtandet var fogad följande reservation:

»Riksdagen har senast år 1920 anhållit om utredning rörande lotteriväsendet, eventuellt inrättande av statslotteri. Utredningen har varit igångsatt, men lär icke ha fullföljts i den omfattning riksdagen avsett.

Det nuvarande penninglotteriet är ett halvofficiellt sådant, varvid bestämmnderätten över lotteriets anordnande och lotterimedlens användning är förbehållen Kungl. Maj:t. På senare tid har förutom stämpelednen viss del av inkomsten på lotteriet tagits i anspråk för statsbudgetens reglering.

Även om det kan ifrågasättas, huruvida en omändring av nuvarande halvofficiella penninglotteri genom förstatligande skulle bli billigare i drift eller giva staten ökade inkomster, och utan att vilja avhända Kungl. Maj:t möjlighet att efter prövning i varje särskilt fall kunna tillgodose behjärtansvärda behov av ideell, kulturell eller annan samhällsnyttig art, får erkännas att med enbart hittills vidtagna åtgärder på lotteriväsendets område allt ej är välbeställt eller slutgiltigt ordnat. Alltjämt förefinnas missförhållanden, som det gäller finna framkomliga vägar för att undanröja. Kapitalflykten från landet genom spel på utländska lotterier, det florerande tippningssystemet, där allmänheten genom braskande annonser lockas deltaga, de summor, som årligen offras på olika slag av lotterier, synas motivera en utredning om lot-

*Reservat
tionen.*

teriväsändets ordnande efter för våra nuvarande förhållanden mera lämpade grunder. Härvid torde såväl restriktiva åtgärder som även omläggning av nuvarande lotteriverksamhet samt behovet av en bättre anpassad lotterilagstiftning böra komma under omprövning, ävensom i vad mån riksdagen bör hava inflytande beträffande lotterimedlens användning.

Enär på framställning av riksdagen utredning om lotteriväsendet påbörjats men ej fullföljts och då den i ämnet väckta motionen anknyter till nämnda utredning, hemställs, att andra kammaren måtte bifalla föreliggande motion nr 484.»

*Andra
kammarens
beslut.*

Med avslag å utskottets hemställan biföll andra kammaren den vid utlåtande fogade reservationen.

Första kammaren, som delgivits detta beslut, har hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Historik.

Då frågan om statslotteri vid ett flertal tillfällen och senast föregående år varit föremål för riksdagens prövning, anser sig utskottet icke böra här lämna ytterligare historik, utan får i sådant avseende hänvisa till sitt utlåtande nr 2 vid 1933 års riksdag.

Utskottet.

Utskottet, som ansluter sig till vad andra kammarens femte tillfälliga utskottet anfört i de tre första styckena av dess härovan intagna utlåtande, får hemställa,

att första kammaren icke måtte bifalla ifrågavarande motion.

Stockholm den 15 mars 1934.

På utskottets vägnar:

O. A. NORDBORG.

Närvarande: herrar Nordborg, Berling, Forslund, Rydberg, John Björck, Jacob Hansson och Anton Pettersson.

Reservation

av herr *Anton Pettersson*.